

L'ESCUMA
DE LES
LLETRES

LLUÍS A.
BAULENAS

El talent de Jeffrey Eugenides

FICCIÓ QUE SEMBLA NO-FICCIÓ

Hi ha diferents tipus de lectura. I atenció, les més excitants no necessàriament són les més plaents. N'hi ha d'obsessives, et cal continuar endavant, et cal saber-ne més i més, del protagonista, del llibre, no el pots deixar, t'angoixes perquè s'acaba i ja no n'hi haurà més, mai més. Pot ser un llibre de ficció o de no-ficció. Avui els parlaré d'una experiència lectora recent, plaent, però estranya, nova: he llegit una novel·la com si estigués llegint una obra de no-ficció, un estudi, una biografia, etc. No s'amoïnin, ja els diré quina és (poden anar-hi directament, si volen, més avall). Només volia compartir l'experiència perquè afirmar això d'una novel·la, d'entrada, pot semblar negatiu, pot semblar una apreciació fins i tot cínica. I no és així. Com pot llegir-se una novel·la com si fos una biografia, un assaig lleuger sobre una època (els 80 del segle passat) i que, alhora, t'atrapi? La història és ben usual: ens trobem a la superprestigiosa universitat privada de Brown, a Rhode Island. Som al 1982. Una alumna estudiant i romàntica (devota d'Austen i Eliot) es troba, allò que passa, amb dos homes que la sacsegen. L'un és un científic brillant i solitari, atractiu; l'altre és un vell amic, estudiant de teologia, convençut que la protagonista i ell han estat creats per unir-se, inexorablement.

Hi ha moltes reflexions sobre les motivacions de l'amor i el matrimoni, fins i tot assistim gairebé a un curset accelerat de gramàtica generativa. En primer lloc, l'autor comunica el seu sentit del temps de lectura. Hi passen coses, però vas ado-

A 'La trama matrimonial' el nord-americà entrega una novel·la que es llegeix com una obra de no-ficció. És plena de reflexions sobre les motivacions de l'amor, i està ambientada al campus de la Universitat de Brown

LA PRIMERA NOVEL·LA D'EUGENIDES, 'LES VERGES SUÏCIDES', VA SER ADAPTADA AL CINEMA PER SOFIA COPPOLA. ESTAVA PROTAGONITZADA PER QUATRE JOVES GERMANES. PARAMOUNT

nant-te, a mesura que vas llegint, que l'argument és, com a mínim, tan important com la manera com està escrit i descrit.

NIVELLS DE LECTURA A DOJO

L'autor et convida a un segon nivell de lectura: sí, lector, t'estic explicant una història, la d'aquests tres, a la universitat, però si no t'interessa gaire, que podria ser, fixa't com te l'estic explicant (i què t'estic explicant: com era una universitat privada entre les vuit més importants dels Estats Units, a principis dels 80?) La sensació perdura al llarg del llibre d'una manera gens pedant, tal com és habitual en aquest autor. Aquesta mateixa honestetat fa que te'n puguis saltar trossos sense gaire mal de cor. El mateix que faries amb una altra novel·la amb remordiments, aquí pots fer-ho tranquil·lament. Després, és una novel·la que et permet deixar-la, llegir-ne una altra i tornar-hi. T'espera amb la mateixa bona disposició. I el que és millor, no et cal rellegir-ne quaranta pàgines per posar-te al dia. Hi tornes, continues i, tranquil·lament, la informació anterior retorna sense problemes, difusament. Reconec que molts lectors no hi estaran gaire interessats, però ho proposo com si fos un experiment. Val la pena i el bon resultat està garantit.

Parlo de Jeffrey Eugenides (sí, llicenciat a la Universitat de Brown el 1983: sap de què parla, doncs), autor de dues novel·les importants, *Les verges suïcides* (1993) i *Middlesex* (2002). I que el 2013 ens va portar aquesta: *La trama matrimonial* (Empúries/Anagrama). ♦♦

EL NOM, EL MÓN

Alexandre

Fa poc vaig veure com es presentaven a prop meu un home i una dona. Ella va dir el seu nom i, tot seguit, ell va allargar la mà i va dir el seu: Alexandre. I la dona va encaixar mentre deia: Hola, Alex. L'home, amb un to de veu suau però que destil·lava un cert cansament, va corregir: Alexandre, sisplau.

Me'l vaig mirar i vaig intuir que aquell home es passava la vida fent exactament això que acabava de fer. Reivindicar el seu nom, demanar que no li canviïn sense motiu. I vaig compadir-

me'n. Com dels Daniels que els diuen Dani o de les Ariadnes que són Aris. Quin drama si tens un nom més aviat llarg, però que t'agrada!

La gent té una tendència exagerada a escurçar els noms llargs, com si haguessin de pagar un euro per cada lletra. Quin desassossec, per exemple, assistir a un partit de bàsquet i sentir com animen els jugadors: vinga, Uri! Molt bé, Berni! Alerta, Ferri! A veure: provem-ho amb Oriol, Bernat, Ferran. Mireu quina diferència! Segur que guanyen el

partit. És fàcil d'imaginar, doncs, que si tens un nom llarg i que, segurament, sona massa seriós per a una persona jove com Alexandre, pots donar la batalla per perduda. Alex s'ha imposat absolutament, també en femení per a Alexandra, començant a substituir el tradicional Sandra. Els Alexandres que s'escurcen per afèresi, per cert, van a parar a l'italianitzat Sandro (d'Alessandro), en lloc del més lògic i nostrat Sandre.

Alexandre ve del grec Alexandros, literalment "el que rebutja l'home", és a dir, "el protector, el

SÍLVIA SOLER

EL CONQUERIDOR MÉS GRAN DE LA HISTÒRIA HA SIGUT ALEXANDRE EL GRAN

que protegeix de l'enemic". Si us dieu Alexandre i voleu celebrar el sant, podeu triar i remenar perquè hi ha una trentena d'Alexandres que van ser canonitzats per l'Església catòlica. També és un nom que trobem sovint a les dinasties reials.

La seva popularitat arrenca, sobretot, d'Alexandre el Gran, rei dels macedonis, el conqueridor més gran de la història, que amb només tretze anys de regnat (336-323 aC) va aconseguir canviar la configuració política del món grec antic. ♦♦